
зуюцца папулярнасцю многіх гражданаў. Ім доверваюць 6,9 працэнта насельніцтва краіны, не доверваюць – 45,3 працэнта. Калі б у бліжэйшае час у нашай краіне адбываліся выбары ў парламент па прапарцыянальнай выбарчай сістэме або «партыйным спісам», як, напрыклад, у Расіі, то 22,3 працэнта выбарцаў прагаласавалі б супраць усіх палітычных партый краіны. Дзве трэці нічога не ведаюць аб беларускіх палітычных партый. Па нашаму меру, для пераадолення крызіса сучаснай беларускай многапартыйнасці неабходна правесці ў краіне цэлы рад заканадаўчых змяненняў. Сярод іх некаторыя аналітыкі называюць наступныя – уводзіць прапарцыянальнай выбарчай сістэмы або выбараў «па партыйным спісам», фарміраванне выбарчых камісій з прадстаўніц палітычных партый, атрымаўшых на пераходных выбарах вызначаны заканадаўчым мінімум галасоў выбарцаў; забяспечэнне права палітычным партыям выдвядзення на пасады ў сістэме выканальнай улады; уводзіць дзяржаўнага фінансавання палітычных партый, атрымаўшых на выбарах вызначаны заканадаўчым мінімум галасоў выбарцаў і г.д.

ЛЕКСІКА-СЕМАНТЫЧНАЯ ХАРАКТАРЫСТЫКА АЙКОНІМАЎ СТАЎБЦОЎСКАГА РАЁНА

Т. Карсека, МІК, улікова-фінансавы ф-т, 1-ы курс

*Нав. кір.: Л.І. Шпакоўская,
ст. выкладчык*

Айканімія (ад грэч. *oikos* – “жыллё”) – сукупнасць уласных назваў любых населеных пунктаў на тэрыторыі канкрэтнага рэгіёну.

Карыстаючыся мовай, мы штодня сутыкаемся з уласнымі імёнамі. Яны служаць для назвы людзей, геаграфічных і касмічных аб’ектаў, розных аб’ектаў матэрыяльнай і духоўнай культуры.

Стаўбцоўскі раён знаходзіцца на захадзе Мінскай вобласці. Заснаваны ён 15.01.1940. Налічваецца каля 200 сельскіх населеных пунктаў.

Геаграфічныя назвы – не проста слоўныя знакі, арыенціры на мясцовасці. У іх народ увавобіў сваю гісторыю, свае схільнасці, звычаі, асаблівасці быту. У Стаўбцоўскім раёне шмат назваў на -ічы: Рубяжэвічы, Ахрэмавічы, Канкаловічы, Жаўнеркавічы, Марозавічы, Рудзевічы, Пятрылавічы, Несцяровічы, Судзевічы і Русаковічы. Адкуль яны?

Суфікс -іч, узыходзіць да агульнаславянскага – *itj* -. Спачатку ён абазначаў родавыя ці племянныя сувязі, а пасля – патомка па бацькоўскай лініі. Множналікавая форма з’яўляецца назвай калектыву супляменнікаў, патомкаў або проста родзічаў. У славян яшчэ з часоў патрыярхальных адносін існаваў звычай называць месцы іх пасялення імёнамі іх патрыярхаў – заснавальнікаў родаў і плямёнаў. Такім чынам, назвы на -ічы бяруць свой пачатак ў глыбокай старажытнасці, калі множналікавая форма абазначала не месца, а родаплемянныя калектывы ці калектывы родзічаў.

Аналагічная назватворчая практыка мела месца і ва ўмовах абшчыннага землеўладання. Члены абшчыны супольна валодалі зямлёй, разам сяліліся. Патранімічныя гнёзды ўяўлялі з сябе групу хутаркоў вялікіх і малых сем’яў, што ўзніклі ў выніку дзялення той самай патрыярхальнай сямейнай абшчыны. Такі сямейна-родавы комплекс захоўваў гаспадарчае і грамадскае адзінства і меў агульную назву, у аснову якой клалася асабовае імя пачынальніка роду.

Шмат назваў на -ічы суадносіцца са старажытнымі славянскімі імёнамі і імёнамі-мянушкамі: Ахрэмавічы (Ахрэм), Пятрылавічы (Пятрок), Несцяровічы (Несцер), Рудзевічы (Рудзя). Можна пазначыць, што аснову гэтых назваў складаюць простыя народныя імёны. А гэта сведчыць пра тое, што сфарміраваліся беларускія назвы населеных пунктаў на -ічы ў асяроддзі простага люду. Невыпадкова назвы на -ічы ва ўсе часы складаюць тыповую адзнаку менавіта паселішчаў сельскага тыпу.

Таксама маюць месца факты, якія высвечваюць матывы з’яўлення назваў на -ічы. Ёсць паведамленні, што ў вёсцы Русаковічы жыве Мікалай Русаковіч; у вёсцы Канкаловічы – Сцяпан Канкаловіч. Ды і ўвогуле ў вёсцы Марозавічы некалькі жыхароў маюць прозвішчы Мароз, у вёсцы Русаковічы – прозвішча Русак.

У межах Стаўбцоўскага раёна айконімы на -ічы ўтвараюць суцэльную зону. Найбольшая іх шчыльнасць прыпадае на паўднёвую частку. Але гэта толькі невялікі астравок ў арэале айконімаў на -ічы ў Беларусі.

Літаратура

1. Лемцюгова, В.П. Беларуская айканімія: Лінгвістычны аналіз назваў населеных пунктаў Мінскай вобласці / В.П. Лемцюгова. – Мінск, 1970.
2. Рапановіч, Я.Н. Слоўнік назваў населеных пунктаў Мінскай вобласці / Я.Н. Рапановіч. – Мінск, 1981.

ИДЕОЛОГИЧЕСКИЕ И ПРАВОВЫЕ СРЕДСТВА СОЦИАЛЬНОЙ АДАПТАЦИИ ВОЕННОСЛУЖАЩИХ

И.Г. Кудрин, Военная академия Республики Беларусь, ф-т внутренних войск, 1-й курс

*Науч. рук.: И.Н. Махин,
нач. цикла*

Одним из компонентов идеологической работы является социально-правовая деятельность. Для военнослужащего, знание правовых норм имеет не только профессиональное, но и общее воспитательное значение [1].

В соответствии с направлениями правовоспитательной работы, подбираются средства правовоспитательного воздействия.

Правовое воспитание – это деятельность по передаче правовой культуры, правового опыта, правовых идеалов и механизмов разрешения конфликтов в обществе от одного поколения к другому. Правовое воспитание имеет целью – развитие правового сознания человека и правовой культуры общества в целом.

Правовое воспитание предполагает и создание специального инструментария по донесению до разума и чувств каждого человека правовых ценностей, превращение их в личные убеждения и внутренний ориентир поведения.

Общей классификацией средств правового воспитания является выделение в ней устной пропаганды, печати, радио, телевидения, кино, видео и т.д.

1 группа – средства передачи информации при осуществлении непосредственной речевой коммуникации офицера-воспитателя и военнослужащего. 2 группа – технические средства передачи информации. К ним относятся информация, получаемая при помощи ЭВМ (машины, программы контролеры, консультанты и репетиторы), тренажеры, оргтехника, технические средства программирования, средства кино-видео и звуковой передачи. В последнее время широко используются возможности сети интернет.

При применении данных средств необходимо соблюдать и другие принципы: мотивированность, системность, плановость в применении традиционных современных средств обучения, целенаправленная подготовка к использованию данных средств, ведущая роль офицера-воспитателя, использование современных средств передачи информации во всех формах правового воспитания.

Условия применения различных средств и методов зависят от ситуации и личности военнослужащего; «ввиду меняющихся условий они должны быть гибкими, а это значит – способными поддаваться в определенные периоды необходимым корректировкам» [2].

Литература

1. Основы идеологии белорусского государства: учеб. пособие для вузов / под общ.ред. С.Н. Князева, С.В. Решетникова. – Мінск: Академия управления при Президенте Республики Беларусь, 2004. – С. 261.
2. Мальцев Л.С. Деятельность органов военного управления по поддержанию и укреплению воинской дисциплины. – Мінск: Асобны Дах, 2002. – С. 109.